

Nico Bulderschool

Zo Zijn Onze Manieren

Schoolondersteuningsprofiel

Basisondersteuning

Zonneweg 4
9602 LN Hoogezand
0598 320091

Post:
Postbus 527
9600 AM Hoogezand

www.nicobulderschool.nl

INHOUD

1	Inleiding	1
2	Uitgangspunten	1
2.1	Richtlijnen onderwijsondersteuning	1
3	Handelingsgericht werken	2
3.1	Competenties leerkrachten	3
4	Variaties in ondersteuning	4
4.1	Preventief handelen	4
4.2	Proactief handelen	4
4.3	Licht curatief handelen	4
4.4	Ondersteuning voor de leerkracht	5
4.5	Wie doet wat?	6
5	Definitie “zorgleerling”	6
5.1	Schoolvorderingen	6
5.2	Specifieke ondersteuning	7
6	Ontwikkelingsperspectiefplan	8
6.1	Twee soorten leerlingplannen (OPP's)	8
6.2	Wie doet wat?	10
7	Van basisondersteuning naar extra ondersteuning	11
8	Schoolonderteuningsprofiel	13
9	Samenwerking	13
9.1	Partners in de onderwijsondersteuning	13
9.2	Partners in de zorg	15
10	Afspraken en regels	16

1 Inleiding

Dit document is er op gericht leerkrachten te ondersteunen bij het leveren van onderwijsondersteuning aan leerlingen. Daarnaast dient het om, aan alle betrokkenen, een telichting te geven op de basis- en extra ondersteuningsmogelijkheden van de school. Voor specifieke uitwerkingen van routines en ritmes verwijzen wij graag naar de ZZOM-kaarten. (Zo Zijn Onze Manieren).

2 Uitgangspunten

De school gaat er vanuit dat elke leraar een professional is, die de ondersteuningsmaatregelen voor leerlingen goed overdenkt, analyseert en organiseert. Deze analyse en planning wordt vastgelegd en met betrokkenen besproken. Bovendien evalueert de professional op een systematische en efficiënte wijze de effecten van zijn handelen en legt hij deze effecten, maar ook de daar uit voortvloeiende aanbevelingen en afspraken vast.

Belangrijke voorwaarden van een effectieve en efficiënte uitvoering van de ondersteuning van een leerling zijn:

- een goede samenwerking en een heldere communicatie tussen de leerling, ouders en betrokken leraren
- voorkomen van onnodige administratie en dubbele werkzaamheden in de verslaglegging
- de ondersteuning van en door collega's en de intern begeleider/zorgcoördinator
- een effectieve samenwerking tussen de leerkrachten, de zorgcoördinator en de directeur

2.1 Richtlijnen onderwijsondersteuning

Voor de school gelden de volgende richtlijnen op het gebied van ondersteuning en begeleiding:

1. De school kan preventieve, proactieve en licht curatieve ondersteuning verlenen aan haar leerlingen.
2. De school hanteert de door het samenwerkingsverband 20.01 vastgestelde basisondersteuning
3. De leerkrachten voldoen aan de professionele eisen zoals vastgelegd in het Besluit Bekwaamheidseisen.
4. Leerkrachten werken volgens de afspraken zoals beschreven in de ZZOM-kaarten.
5. Leerkrachten werken samen met collega's.
6. Leerkrachten werken zo nodig met inzet van de expertise van andere scholen.
7. Leerkrachten werken samen met de ketenpartners.
8. Leerkrachten bieden ook zonder diagnose of indicatiestelling licht curatieve ondersteuning aan leerlingen.
9. De ondersteuning wordt handelingsgericht en planmatig uitgevoerd.

De school heeft zorgplicht voor al haar leerlingen. Ook aan hen die daar, op grond van hun specifieke eigenschappen, om vragen. Deze steun kan de school veelal zelf regelen en leveren, omdat het past binnen de kaders van het eigen schoolondersteuningsprofiel. Soms is de ondersteuning vanuit de eigen school niet voldoende en heeft een leerkracht behoefte aan hulp bij het bieden van de juiste onderwijsondersteuning aan een (groep) leerling(en). Deze hulp en ondersteuning voor de leerkracht kan, afhankelijk van afspraken binnen het samenwerkingsverband, bestaan uit:

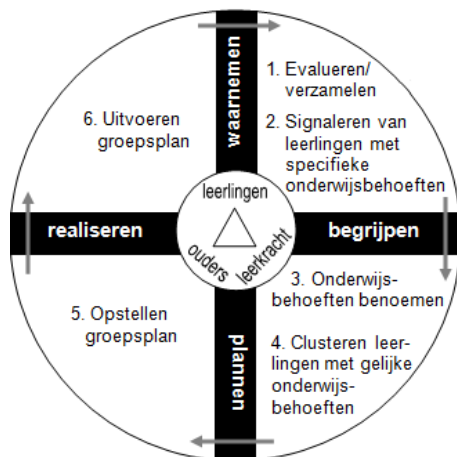
1. Collegiale consultatie, begeleiding of coaching.
2. Vragen van een consult bij een specialist.
3. Stellen van een diagnose bij een leerling.
4. Gelegenheid tot scholing.
5. Praktische ondersteuning (evt. onderwijsassistent, klassenassistent).
6. Extra budget om de leerkracht in de gelegenheid te stellen specifieke onderwijsondersteuning te bieden.

Als blijkt dat de school, ondanks inspanningen, niet kan voldoen aan haar zorgplicht voor een leerling zoekt zij een geschikte, passende onderwijsplek voor de leerling.

3 Handelingsgericht werken

Onze school werkt handelingsgericht. Centraal bij het handelingsgericht werken staat de vraag: wat heeft de leerling nodig om het volgende doel te bereiken? Daarbij gaat de leerkracht niet uit van de belemmeringen en handicaps van de leerling, maar van de mogelijkheden en kansen van de leerling.

Op basis van een goede analyse van de groepsresultaten en het onderzoeken van sociale componenten en competenties stelt de leerkracht de onderwijsbehoefte voor alle leerlingen vast. Hij/zij maakt daarbij per vakgebied een groepsoverzicht. Dit doet de leerkracht voor technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen. Op onze school vormen we vervolgens drie subgroepen (zorg, basis, plus) en gebruiken we, waar mogelijk, de groepsplannen uit de aanwezige methodes.

Een leerkracht op onze school werkt volgens de cyclus van planmatig handelen:

Voor een toelichting op dit handelingsgericht werken op de school verwijzen wij naar de literatuur rond het handelingsgericht werken en de zogenaamde 1-zorgroute. De school legt in haar HGW-jaarplan de diverse activiteiten vast.

3.1 Competenties leerkrachten

Een leerkracht die werkzaam is op de school moet bij het verlenen van de juiste ondersteuning en begeleiding in staat zijn om te diagnosticeren, een groepsoverzicht, een groepsplan en ontwikkelingsperspectiefplan op te stellen en hiernaar te handelen. De intern begeleider/zorgcoördinator ondersteunt de leerkracht daarbij op verschillende manieren en met verschillende rollen. De intern begeleider/zorgcoördinator treedt afwisselend op als procesbegeleider, opdrachtgever, adviseur, informant, medeonderzoeker of overlegpartner.

Hieronder staan de specifieke competenties voor het bieden van adequate ondersteuning en begeleiding voor leerkrachten in het regulier basisonderwijs beschreven:

1. Een leerkracht is in staat om op adequate wijze de administratie van de onderwijsondersteuning bij te houden.
2. Een leerkracht is in staat om een groepsoverzicht (GO) en een groepsplan (GP) te schrijven, uit te voeren en te evalueren. Bovendien kan de leerkracht in samenwerking met de intern begeleider/zorgcoördinator een leerlingplan (LP) voor een leerling met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen, schrijven, uitvoeren en evalueren.
3. Een leerkracht is in staat om in samenwerking met de intern begeleider/zorgcoördinator een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften te ontwikkelen, schrijven, uitvoeren en evalueren.
4. Een leerkracht heeft kennis van de vakinhoudelijke doorgaande lijn, ontwikkelingspsychologie en van de meest voorkomende belemmeringen en handicaps van zorgleerlingen in het regulier basisonderwijs.
5. De interne begeleider/zorgcoördinator is het eerste aanspreekpunt voor leerkrachten bij de uitvoering van het onderwijsondersteuningsbeleid in de school, is innoverend en onderhoudt een goede werkrelatie met iedere afzonderlijke leerkracht. De intern begeleider/zorgcoördinator heeft, naast taakhoudelijke kennis, voldoende bekwaamheden op het gebied van gespreksvaardigheden, coachingsvaardigheden en teamleidingsvaardigheden.
6. De directeur van de school is de onderwijskundig leider en daarmee eindverantwoordelijke voor een deugdelijke uitvoering van het onderwijsondersteuningbeleid van de school.

4 Variaties in ondersteuning

De school onderscheidt drie vormen van ondersteuning in haar basisondersteuning:

1. Preventief handelen
2. Pro-actief handelen
3. Licht curatief handelen

4.1 Preventief handelen

Leerkrachten richten hun onderwijs zodanig in, dat zij hun onderwijs afstemmen op hun leerlingen, met als doel het leerproces effectiever te laten verlopen. Een leerling moet de lessen kunnen volgen. Het mag niet voorkomen dat een les veel te moeilijk voor een leerling is, of dat de leerlingen zich vervelen omdat de aangeboden stof veel te gemakkelijk is. De school werkt met verschillende instructiegroepen per jaargroep (de basis-, de zorg- en de plusgroep). Het aanbod wordt beschreven in groepsplannen vanuit de methode.

Passend onderwijs houdt in dat het onderwijs, zoveel als mogelijk, afgestemd is op de verschillende leer- en ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen. De leerkracht sluit aan bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Deze preventieve ondersteuning is gebaseerd op het handelingsgericht werken en het opbrengstgericht werken in onze school. De werkroute staat bekend als de 1-zorgroute.

4.2 Proactief handelen

De leerkracht toont in het planningsboek aan dat hij het onderwijsaanbod afstemt op de specifieke onderwijsbehoeften en hulpvragen van de leerlingen. In het planningsboek is aangegeven welke (groep) leerlingen, op welk moment van de dag of week (specifieke) ondersteuning krijgen. De activiteiten worden, waar mogelijk, kort en bondig geëvalueerd.

Het betreft hier bijvoorbeeld leerlingen met (tijdelijke) achterstanden en/of leerlingen waarvan de ontwikkeling (tijdelijk) stagneert. De leerkracht controleert tijdens de leerlinggebonden uren het begrip van de instructie en de kwaliteit van de verwerking. Leerlingen die de (nieuwe) leerstof niet voldoende oppakken komen in aanmerking voor nader onderzoek van de leerkracht. De leerkracht kan vervolgens de instructie van de leerstof (tijdelijk) aanpassen. Een leerling heeft misschien extra tijd voor oefenen nodig of de leerling begrijpt de leerstof op de aangeboden wijze niet..De leerkracht gaat na op welke wijze er in aanbod, instructie of verwerking (tijdelijk) gedifferentieerd kan worden.

4.3 Licht curatief handelen

De licht curatieve ondersteuning van de school is primair gericht op het wegwerken van achterstanden bij leerlingen en het aanpakken van problemen die zich voordoen. Het gaat hier ook om het corrigeren van wat fout is gegaan, of niet volgens wens is verlopen in de aanpak of opvang van leerlingen met sociaal-emotionele problemen.

Leerlingen met een achterstand van een half jaar of meer worden gedefinieerd als zorgleerling, tenzij de school kan aantonen dat de ontwikkeling van de leerling volgens verwachting is. De curatieve ondersteuning staat planmatig beschreven in groeps- of leerlingplannen.

Hier gaat het bijvoorbeeld om leerlingen met grote achterstanden (half jaar of meer) en/of leerlingen waarvan de ontwikkeling stagneert. Ook zij blijven niet onopgemerkt. Na analyse van de problemen (en afhankelijk van het resultaat ervan) komt de leerling in aanmerking voor planmatige ondersteuning. De leerkracht schrijft hierbij een concrete probleemstelling en maakt een probleemanalyse (beschrijven in het GP of een LP). Hij/zij gaat na wat de belemmering in het leren veroorzaakt. De leerkracht gaat na wat er nodig is om het onderwijsleerproces weer op gang te brengen. Hij/zij overweegt een nadere diagnose of hulp van externe deskundigen, maar gaat eerst na waarom hij handelingsverlegen is. De leerkracht consulteert zo nodig een andere leerkracht of de intern begeleider/zorgcoördinator. Daarna volgt, indien, wenselijk aanmelding voor een leerlingbespreking (LB).

4.4 Ondersteuning voor de leerkracht

Vraagstukken kunnen zich voordoen als een leerkracht onvoldoende weet van een leerling om de onderwijsbehoeften te bepalen. Nader onderzoek kan uitkomst bieden, maar dat onderzoek kan alleen opgestart worden wanneer de onderzoeksvraag van de leerkracht concreet uitgewerkt is. Het onderzoek en de onderzoeksvragen worden door de leerkracht uitgewerkt. Daarin staat ook te lezen wat de leerkracht al gedaan heeft en waarom hij handelingsverlegen is. De intern begeleider/zorgcoördinator treedt hierbij op als adviseur en coach van de leerkracht en zorgt ervoor dat de juiste procedure wordt doorlopen. Er zijn diverse mogelijkheden om de onderwijsbehoefte van een leerling, nog beter, in kaart te brengen. Zo kunnen er (collegiale) observaties of consultaties worden uitgeoverd. Er kan ook een consult bij een deskundige worden aangevraagd. De leerkracht zorgt ervoor dat ouders altijd voldoende op de hoogte gesteld worden van het aanvullende onderzoek naar de onderwijsbehoeften van de leerling.

De leerkracht informeert daartoe de ouders en vraagt om toestemming de leerling in een consultatiegesprek te bespreken. De ouders geven toestemming. De leerkracht zorgt ervoor dat de ouders het toestemmingsformulier volledig invullen en ondertekend retourneren. Bij geen toestemming van de ouders wordt de overweging voor een anoniem consult overwogen.

De intern begeleider/zorgcoördinator, nodigt de deskundige uit het dossier van de leerling, via ParnasSys door te nemen. Daarin zijn o.a. de volgende documenten terug te vinden:

- het toestemmingsformulier van de ouders
- relevante documenten betreffende de leerling
- toetsgegevens uit het CITO-LOVS: overzicht individueel leerlingrapport
- groeps- of leerlingplannen met evaluaties of een concrete hulpvraag met goed onderbouwde analyses
- verslagen van externe deskundigen

4.5 Wie doet wat?

	Leerkracht	Zorgcoördinator/ Intern begeleider	Deskundige(n)
Taken	Leerkracht gebruikt de administratiemappen	Procesbewaking van de dossiervorming	Uitvoering aangevraagde consultatie
Vorbereiding	Registreren, signaleren, analyseren, diagnosticeren	Coach en adviseur van de leerkracht	Consult via mail, telefoon, direct contact
Uitvoering	Planmatig handelen: GP, LP, OPP	Ondersteuning bij LGP, LP en OPP procesbewaking Aanmelding consultatie	Expertise inzetten Advisering aanpak Onderzoek
Regie in proces	Regie naar ouders	Regie extern	Regie richting samenwerkingsverband
Procesbewaking	Evalueren	Controleren van overzichten, plannen en evaluaties	Advisering leerkracht en IB/zorgcoördinator

5 Definitie “zorgleerling”

Een leerling met specifieke onderwijsbehoefte noemen we meestal een ‘zorgleerling’. In de wet op het Passend Onderwijs is het woord ‘zorg’ geheel verdwenen. In plaats daarvan wordt over ‘ondersteuning’ gesproken. Kortom: de ‘zorgleerling’ is met de komst op de wet Passend onderwijs een leerling die aanvullende specifieke ondersteuning in het onderwijs nodig heeft. De onderwijsloopbaan van deze leerling verloopt niet naar verwachting. De leerling valt op of valt uit.

De leerkracht gaat bij het bepalen van de juiste onderwijsondersteuning van een leerling met een specifieke ondersteuningsbehoefte uit van de volgende signalen:

- Schoolvorderingen van de leerling.
- Mogelijkheden van de leerling gerelateerd aan de beperkingen of belemmeringen van die leerling.

5.1 Schoolvorderingen

Leerlingen die een specifieke onderwijsbehoefte hebben, krijgen extra ondersteuning van de leerkracht. Op basis van de informatie uit het leerlingvolgsysteem bepaalt de leerkracht of de leerling extra begeleiding of specifieke ondersteuning nodig heeft.

In een analyse gaat de leerkracht na of - en zo nodig waarom - de ontwikkeling van de leerling stagneert. Soms is er echter geen sprake van een achterstand van een half jaar of meer, maar wel van een stagnatie. Hierbij kan men denken aan een tijdelijke terugval in resultaten, stagnatie door leerproblemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen of dyslexie.

De leerkracht moet ook zeer alert zijn bij stagnaties van leerlingen - vooral bij meer- en hoogbegaafde leerlingen (bijv. terugval van I naar III score) - alsmede de specifieke onderwijsbehoeften van deze leerlingen.

Uitval of stagnatie kan worden vastgesteld met behulp van de volgende instrumenten:

- Handelingsgerichte observaties en beoordeling van het dagelijkse leerlingwerk
- Toetsen van het leerlingvolgsysteem.
- De metingen op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling.

5.2 Specifieke ondersteuning

In de praktijk zijn er ruwweg drie groepen leerlingen die voor aanvullende, specifieke ondersteuning in aanmerking komen:

- Leerlingen met ernstige leer- en/of gedragsproblemen.
- Leerlingen met beperkingen (belemmering of handicap) of stoornissen.
- Leerlingen met (andere dan hierboven vermelde) specifieke onderwijsbehoeften.

Kenmerk van een stoornis en beperking is dat deze onomkeerbaar zijn en daarmee – in ieder geval door het onderwijs – niet te verhelpen. Maar leerkrachten kunnen er wel rekening mee houden. Bijvoorbeeld met het benoemen van medische, pedagogische of didactische ondersteuningsbehoeften.

Uitgangspunt van de school is, dat leerlingen met een beperking of een stoornis op onze school onderwijs kunnen volgen, tenzij er een alternatieve aanpak, zeer specifieke ondersteuning of er (te) veel extra tijd nodig is om de gestelde doelen te halen. Daarnaast mag de stoornis of beperking de dagelijkse gang van zaken in de klas of de veiligheidsbeleving van andere leerlingen in geen geval in gevaar brengen. De aanpak en doelen staan beschreven in het leerling- of groepsplan.

Incidenteel lukt het een leerling niet om de gestelde doelen (kerndoelen) van de basisschool te halen. Voor die leerlingen wordt – na gedegen onderzoek - een ontwikkelingsperspectief (OPP) ontwikkeld.

6 Ontwikkelingsperspectiefplan

Met de komst van Passend Onderwijs (augustus 2014) zijn er nieuwe afspraken rond de onderwijsondersteuning van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften.

6.1 Twee soorten leerlingplannen (OPP's)

Zodra leerlingen niet meer (goed) passen in één van de subgroepen (zorg, basis, plus) van het groepsplan, zal de school een ontwikkelplan voor de specifieke leerling willen beschrijven. Zo'n plan wordt gemaakt door allereerst een ontwikkelingsperspectief te formulieren. Een ontwikkelingsperspectief beschrijft de te verwachten ontwikkeling van een leerling. Hoe een leerling deze ontwikkeling zou kunnen behalen beschrijft de school in een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Er zijn, wettelijk gezien, twee soorten OPP's:

Verplicht OPP: in het regulier basisonderwijs is een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) alleen verplicht voor die leerlingen voor wie een beroep gedaan wordt op extra ondersteuning. Deze extra ondersteuning wordt daarbij gedefinieerd als ondersteuning die via het samenwerkingsverband loopt en waarvoor het samenwerkingsverband middelen toewijst. Voor ondersteuning die binnen de basisondersteuning van de school valt, is het opstellen van een OPP niet verplicht.

Gewenst OPP: Er zijn echter ook leerlingen die binnen de basisondersteuning vallen, maar voor wie een OPP nodig, maar dus niet verplicht, is. De school heeft dan ook de keuze om binnen de basisondersteuning toch voor enkele kinderen een OPP op te stellen als dat gezien de leer- en/of gedragsontwikkeling wenselijk is. Als school kiezen wij ervoor dat we een gewenst ontwikkelingsperspectiefplan (OPP), wij noemen het een Leerlingplan (LP) opstellen wanneer we in verband met de onderwijsbehoefte van de leerling moeten afwijken van de leerstof passend bij zijn/haar leerjaar.

Voor de leerlingen uit groep 6 t/m 8 spreken we van een gewenst of verplicht OPP, op onze school gebruiken we hiervoor de term leerlingplan (LP). Voor leerlingen t/m groep 5 is dit nog een voorlopig OPP. Dit noemen we voorlopig, omdat bij deze leerlingen nog te veel onzekerheden zijn in verband met hun ontwikkelingssprongen. We kunnen voor deze jonge leerlingen nog geen uitstroomperspectief vaststellen maar zullen een inschatting maken op basis van de gemiddelde uitstroomverwachting van de school en/of het opleidingsniveau van de ouders.

Intensiveren

Als school kiezen wij bij uitval, over het algemeen eerst voor een intensivering van het basisaanbod van het betreffend vakgebied. Denk dan aan meer instructie- en verwerkingstijd. Pas als langdurige intensivering telkens onvoldoende resultaat heeft, breekt het moment aan dat een andere ondersteuning of aanpassing van het aanbod overwogen moet worden. Men kan dan, bijvoorbeeld, denken aan een situatie waarbij een leerling met ernstige leesachterstand of rekenachterstand ondanks langdurige intensivering van het basisaanbod onvoldoende voortgang boekt. De school kan dan, in overleg met de leerling, ouders en deskundigen op basis van verwachtingen afwijken van het reguliere programma.

Dispenseren

De school kan dan bijvoorbeeld kiezen te dispensereren, waarbij bepaalde (complexe) stof die niet essentieel is voor de uitstroombestemming vervalt en er dus ruimte ontstaat om relevante stof (herhaald) te behandelen.

Compenseren

De school kan ook kiezen om bepaalde uit te voeren bewerkingen te compenseren met het toestaan van het gebruik van hulpmiddelen.

In het OPP beschrijft de school de doelen die een leerling kan halen. Het biedt handvatten waarmee de leerkracht het onderwijs kan afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerling. En het laat zien naar welk vervolgonderwijs de school, samen met de leerling en diens ouders, toewerkt.

De verplichte onderdelen van een ontwikkelingsperspectiefplan zijn wettelijk vastgelegd en moeten de verwachte uitstroombestemming van de leerling, de onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming, een opsomming van de belemmerende- en stimulerende factoren en een beschrijving van de aan te bieden ondersteuning en begeleiding en, indien aan de orde, de afwijking van het basisaanbod bevatten

Ons OPP heeft een plek in het cyclisch proces van planmatig handelen binnen het handelingsgericht werken van de school. In de groeps- en leerlingbespreking heeft het OPP een plaats. De leerkracht stelt, in samenwerking met de zorgcoördinator of een externe deskundige, het OPP op. De leerkracht is de uitvoerder van het OPP en blijft verantwoordelijke voor de regie over het onderwijs aan deze leerling. Alles gaat in samenspraak met de zorgcoördinator, de ouders en waar mogelijk de leerling.

Het verdere traject van een OPP is beschreven met tussen- en einddoelen passend bij de mogelijkheden van de leerling en de school. Als einddoel dient te zijn aangegeven dat er een goede aansluiting wordt gecreëerd naar een vervolgschool. Aangezien het OPP (waarschijnlijk) gedurende de hele basisschool gecontinueerd moet worden moet er sprake zijn van een teambesluit.

Het OPP wordt ondertekend door de ouders en een vertegenwoordiger van de school en worden minimaal tweejaarlijks met de ouders geëvalueerd. Eventuele aanpassingen zijn mogelijk. Deze worden schriftelijk vastgelegd en door ouders en school ondertekend. De voortgang van de leerling wordt minimaal vier keer per jaar geëvalueerd.

Leerlingen met een OPP volgen, in bepaalde gevallen, geen volwaardig onderwijs. Het is daarom noodzaak om een OPP spaarzaam toe te passen. Voorwaarde bij het ontwikkelen van het (verplicht) ontwikkelingsperspectiefplan met aangepaste lagere einddoelen is dan ook dat de beschreven leerlijn onderbouwd is met gegevens van een extern onderzoek; de cognitieve en eventueel gedragsmatige belemmeringen moeten op deskundige wijze vastgesteld en beschreven zijn. Bij een OPP waarbij de einddoelen van het basisonderwijs niet behaald worden is een psychologisch onderzoek met intelligentiebepaling voorwaarde vaak een voorwaarde.

Omgekeerd geldt dat een afwijkend ontwikkelingsverloop, dan wel een grillig ontwikkelingsverloop, aanleiding kan zijn voor een nieuw onderzoek, waarbij dat onderzoek de school meer duidelijkheid moet verschaffen over mogelijke oorzaken van die

problematiek. Deze informatie wordt gebruikt bij het maken van een ontwikkelingsperspectief. Vervolgonderzoek kan met name nuttig zijn als het onderbouwde eindperspectief voor de leerling na de eerste tussenevaluaties (een half jaar na de start) onhaalbaar blijkt. Dat is immers in tegenspraak met eerdere bevindingen en inzichten en geeft daarmee twijfel over de juistheid van de gekozen aanpak en/of doelen van de individuele leerlijn.

In het verlengde hiervan ligt de vraag of de belemmeringen van de leerling nog wel binnen de zorgbreedte van de school passen. Dat kan zowel door gedragsmatige belemmeringen het geval zijn, als door een cognitieve problematiek die dusdanig groot is dat ze de mogelijkheden voor (extra) instructie en begeleiding tijdens de verwerking van leerstof in de school te boven gaan. Dan komt mogelijk het perspectief van een eventuele plaatsing op school met een ander ondersteuningsprofiel of zo nodig een SBO, SO een VSO of een regionaal expertisecentrum in beeld.

Ook voor hoog- en meerbegaafde leerlingen die kampen met problemen bij het volgen van het reguliere programma kan een OPP zinvol zijn. Wellicht zijn deze leerlingen gebaat bij een alternatieve leerroute, een meer uitdagende aanpak, aangepaste en aanvullende leerstof (verrijkingsprogramma), een verdiepings- of versnellingsprogramma. Voor sommige hoogbegaafde leerlingen is het wenselijk om de basisschool in een periode korter dan acht jaren te doorlopen. Bij het versneld doorlopen van de basisschool kan een OPP functioneel zijn, om toch op systematische en transparante wijze de specifieke vorderingen van de leerling te volgen.

Ook leerlingen die een achterstand hebben opgelopen door hun specifieke gedragsproblemen kunnen een OPP krijgen. Ook deze leerlingen hebben problemen met het volgen van het onderwijs binnen het reguliere programma. Een specifiek onderwijsprogramma of een alternatieve leerweg kan deze leerlingen helpen om toch de meeste kerndoelen van het primair onderwijs te halen. Met gerichte (externe of interne) hulp, huiswerk en/of ondersteuning van de ouders kan een achterstand – opgelopen door gedrags- of attitudeproblemen – ingehaald worden. Soms veranderen leerlingen in hun houding nadat zij bepaalde medicijnen zijn gaan gebruiken of een training gevolgd hebben. Het OPP is er op gericht de opgelopen achterstand in te halen. Dit geldt ook voor leerlingen die een grote achterstand hebben opgelopen. Dat kan zijn door een ernstige of langdurige ziekte, immigratie of verhuizing.

Het is belangrijk dat de school tussentijds (ten minste twee keer per jaar) het OPP systematisch evalueert om te kijken of het plan nog steeds tot de gewenste resultaten leidt. Tussenevaluaties vinden frequenter plaats namelijk binnen de groeps- en leerlingbesprekingen.

6.2 Wie doet wat?

Activiteit	Wie	Wanneer
Opstellen OPP	Groepsleerkracht samen met IB/ZC	Start schooljaar, bij nieuwe instroom
Bespreken opzet OPP	Groepsleerkracht samen met IB/ZC, ouders en (waar mogelijk) leerling	Start schooljaar, bij nieuwe instroom.
Tussenevaluaties	Leerkracht die de	Na elk cito-toetsmoment

	onderwijsactiviteiten uitvoert samen met ZO en ouders (waar ogelijk) leerling	
Evaluatie OPP en overdracht volgende leerkracht	Huidige en nieuwe leerkracht en IB/ZC	Eind schooljaar

7 Van basisondersteuning naar extra ondersteuning

In een zogenaamde zorgladder maken wij de te nemen stappen zichtbaar in een procesbeschrijving van toenemende onderwijsondersteuning. Daarbij valt te denken aan aanvullende ondersteuning, het inschakelen van zowel interne- als externe deskundigen voor het nader onderzoeken van de ondersteuningsvraag of het aanvragen van extra budget om aanvullende ondersteuning te kunnen bieden.

ZORGLADDER

INSTROOMPROFIEL (onderzoekplicht)	<ul style="list-style-type: none"> o voor- of vroegschoolse educatie verslag (VVE) o overdracht vorige school verslag o intakeformulier o inschrijfformulier o onderzoeksverslagen uit overdracht
JAARGROEP	<ul style="list-style-type: none"> o groepsoverzichten (GO) o groepsbesprekingen (GB) o groepsplannen (plek in groepsplan Z/B/P) o zorgoverzichten (ZO) o tussenevaluaties o toetsen o rapporten o onderzoeksverslagen o oudergespreksformulieren o toestemmingsformulieren o verstrekte informatie aan derden verslagen o verzuimoverzicht o grensoverschrijdend gedrag verslagen o incident verslagen o time-out/schorsing/verwijdering verslagen
ZORGCOORDINATIE (proces)	<ul style="list-style-type: none"> o zorgladder: overzicht van ondernomen activiteiten o leerlingbesprekingen (LB) o leerlingobservaties (LO) o gespreksverslagen o leerlingplan (LP/OPP) o protocol keuterverlenging of doublure o CLB verslagen o sociale kaart: overzicht betrokkenen o onderzoeksverslagen
INTERNE)DESKUNDIGEN (inhoud)	<ul style="list-style-type: none"> o collegiale consultatie (team of via OT) o gedragspecialist verslagen o orthopedagoog verslagen
EXTERNE DESKUNDIGEN (inhoud)	<ul style="list-style-type: none"> o onderzoeksverslagen o gespreksverslagen o eerste deskundige verslag o tweede deskundige verslag o groot (zorg)overleg verslagen
ARRANGEMENT	<ul style="list-style-type: none"> o aanvraag middels leerlingplan (LP/OPP) o zorgladder: overzicht van ondernomen activiteiten bijvoegen
VERWIJZING S(B)O	<ul style="list-style-type: none"> o handreiking SWV: route 1 of 2 o zienswijze ouder o zienswijze leerling o zienswijze huidige school (eerste deskundige) o zienswijze ontvangende school (tweede deskundige)
CVA SWV 20.01	<ul style="list-style-type: none"> o leerlingplan (LP/OPP) o zienswijzen o zorgladder: overzicht van ondernomen acties

	<ul style="list-style-type: none"> o deskundige SWV o onderwijsconsulent o geschillencommissie
UITSTROOM	<ul style="list-style-type: none"> o uitschrijfformulier o OSO o warme overdracht vervolgschool o follow up (na drie maanden)

Het kan voorkomen dat de school leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte niet (meer) voldoende adequaat kan begeleiden en dat leerlingen hierdoor aangewezen zijn op een andere school met een meer passend ondersteuningsprofiel. De school gaat in dat geval op zoek naar een meer passende onderwijsplek voor de leerling.

Elke school moet allereerst beschikken over een helder schoolondersteuningsprofiel. In dit profiel geeft de school aan welke extra ondersteuning de school leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte kan bieden.

Op basis van het door de school vastgestelde schoolondersteuningsprofiel kan worden afgewogen of een leerling met een specifieke ondersteuningsbehoefte extra onderwijsondersteuning kan ontvangen op onze school of binnen ons samenwerkingsverband. Deze ondersteuning kan variëren van licht curatief en tijdelijk van aard, tot intensief en langdurend of van structurele aard. Als eerste uitgangspunt geldt dat de leerling deze zorg op onze school ontvangt binnen de reguliere ondersteuningsstructuur.

Binnen de scholen van ons bestuur, Stichting Ultiem, zijn er diverse plaatsingsvarianten waar het Passend Onderwijs betreft. In eerste instantie binnen de eigen scholen van de organisatie, daarnaast zijn er samenwerkingspartners op diverse terreinen als wij de ondersteuningsmogelijkheden voor een leerling zelf niet “in huis” hebben.

Plaatsingsvariant	Ondersteuningsvariant	Toetsingsdocument
Op school van aanmelding (“regulier”)	Basisondersteuning	ZZOM-kaart met beschrijving van de interne ondersteunings- en zorgstructuur
Op school van aanmelding (“regulier met zorg”)	Basisondersteuning met een arrangement	Schoolondersteuningsprofiel (SOP) met beschrijving van (on)mogelijkheden in de onderwijsondersteuning voor “maatwerk” dat buiten de basisondersteuning valt
Op andere basisschool (“bao-bao”)	Basisondersteuning (met een arrangement)	Bestuurondersteuningsprofiel (BOP) met overzicht van SOP’s van de scholen en bovenschools georganiseerde ondersteuningsmogelijkheden.
Op Speciaal Basis Onderwijs (“verwijzing”)	SBO basisondersteuning (met arrangement)	Schoolondersteuningsprofiel SBO
Op Speciaal Onderwijs (“verwijzing”)	SO basisondersteuning (met arrangement)	Schoolondersteuningsprofiel SO (cluster 1, 2, 3 of 4)

De scholen van ons bestuur werken nauw samen om elke leerling een goede “onderwijsplek” te geven, Het bestuur beschikt hiertoe over een (bovenschools) multidisciplinair ondersteuningsteam.

In dit team hebben een coordinator Passend Onderwijs, een orthopedagoog en de intern begeleiders/zorgcoördinatoren van onze scholen zitting.

Het Ondersteuningsteam is een (inhoudelijke) kenniskring waarbij het “matchen” van onderwijsbehoefte en onderwijsondersteuning centraal staat.

8 Schoolondersteuningsprofiel

In het schoolondersteuningsprofiel (SOP) beschrijft de school haar (on)mogelijkheden om leerlingen te ondersteunen. Daarvoor worden gegevens opgenomen die direct en indirect betrekking hebben op de mogelijkheden van de school.

In het schoolondersteuningsprofiel leest u welke (on)mogelijkheden onze school heeft voor de ondersteuning van leerlingen met uiteenlopende onderwijsbehoeften. De ondersteuning, die de school kan bieden, wordt beschreven op twee niveaus; basisondersteuning en extra ondersteuning.

Onze school beschrijft haar (basis)ondersteuning in bovenstaande hoofdstukken. De mogelijkheden voor extra ondersteuning beschrijven wij in de ZZOM-kaart “Extra ondersteuning”.

9 Samenwerking

Soms is het voor leerlingen wenselijk of nodig dat er contact wordt gezocht met specialisten of deskundigen om bijvoorbeeld meer inzage in de ondersteuningsehoefden van leerlingen te krijgen.

De school beschikt over een groot netwerk van deskundigen en specialisten. We maken onderscheid in partners in de zorg en partners in de onderwijsondersteuning.

9.1 Partners in de onderwijsondersteuning

Consultatie van deskundigen

Een deskundige consulteren betekent in de praktijk dat de leerkracht, de zorgcoördinator en een deskundige of specialist een leerling doorspreken. Gezamenlijk worden leer- en gedragsproblemen van een leerling besproken, geanalyseerd en gemonitord. Samen komt men tot een aanbeveling voor een plan van aanpak. De deskundige of specialist, kan de school ondersteunen bij de optimalisering van het zorgsysteem. De uitvoering van de consultatie gebeurt periodiek door een gedragspecialist of een orthopedagoog. Dit kunnen zowel interne deskundigen, verbonden aan ons bestuur, als externe deskundigen zijn.

Onderzoek kan deel uitmaken van de probleemanalysefase. Een psychologisch en/of didactisch onderzoek is daarbij onderdeel van de handelingsgerichte diagnostiek.

De deskundige biedt een vorm van hulp bedoeld om leerkrachten die leerlingen met een belemmering of een specifieke handicap in hun groep hebben met (ortho)pedagogische, didactische en diagnostische aanwijzingen te ondersteunen. Hierbij dragen zij bij aan de verbreding van de ondersteuning voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften door het vergroten van de deskundigheid van de leerkracht, door een collegiale consultatie, eenmalige observatie en/of ambulante begeleiding.

De zorgcoördinator is verantwoordelijk voor de communicatie tussen betrokkenen.

De zorgcoördinator draagt zorg voor juiste communicatie tussen leerkracht en de deskundige of specialist. Voor een goede uitvoering van de begeleiding wordt verwacht dat de route van de Zorgladder doorlopen wordt

De begeleiding door de deskundige of specialist kan bestaan uit:

- Hulp aan de leerkracht en/of de zorgcoördinator bij het stellen van een specifieke hulpvraag (advies of consult)
- Het uitvoeren (of adviseren van) aanvullend onderzoek
- Ondersteunen van de leerkracht bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van een LP of OPP
- Observeren van werkmomenten met de leerling. Deze observaties zijn vooral bedoeld om bouwstenen te verzamelen voor een adequate advisering. Het uitschrijven van een plan behoort tot de verantwoordelijkheden van de leerkracht
- Verwijzen naar geschikte remediërende materialen en methodieken

Het Ondersteuningsteam Passend Onderwijs

Het bestuur beschikt over een multidisciplinair ondersteuningsteam.

In dit team hebben de volgende leden zitting:

- Coördinator Passend Onderwijs
- Orthopedagoog (generalist)
- De zorgcoördinatoren van de scholen

Het Ondersteuningsteam is een (inhoudelijke) kenniskring waarbij het “matchen” van onderwijsbehoefte en onderwijsondersteuning centraal staat. Het ondersteuningsteam vormt de kern van het in praktijk brengen van Passend Onderwijs binnen de scholen. Voorop staat het denken vanuit mogelijkheden en oplossingen, optimistisch, met een pedagogische transparante blik.

Het ondersteuningsteam wordt op aanvraag kortdurend aangevuld met (externe) specialisten op het gebied van gedragsproblematiek, leerproblematiek, medische problematiek en overige voorkomende problematiek waarbij het gewenst is om de kennis van het ondersteuningsteam uit te breiden.

Het ondersteuningsteam heeft de volgende doelstellingen;

- Optimaliseren van de basisondersteuning.
- Versterken van de ondersteuningsstructuur conform de beleidsdocumenten.
- Werken aan uniformiteit.
- Versterken van de deskundigheid en het professioneel handelen, waarbij men zich richt op het aansluiten bij de ondersteuningsbehoeften van zowel leerkrachten, als leerling(en) en ouders.
- Onderhouden van het saamhorigheidsgevoel onder scholen.
- Adresseren van onderwijsinhoudelijke, pedagogische en gedragsmatige vraagstukken op de scholen.

- Uitzetten van snelle, passende acties n.a.v. van casuïstiek en intervisie.
- Implementeren van kennis van actuele gedragsmatige-, leergereleerde- en pedagogische vraagstukken d.m.v. themabijeenkomsten.

Middels casuïstiek worden leerlingen, anoniem of met toestemming van ouders, besproken. Leerlingen waarbij het de school (van eerste aanmelding) niet lukt om onderwijsbehoefte en onderwijsondersteuning op elkaar aan te sluiten. Doelstelling is om een dergelijke aansluiting wel te realiseren.

Besproken wordt wat de beste oplossing is voor een leerling. Daarbij worden de stappen van de plaatsingsvarianten in volgorde doorlopen.

Het ondersteuningsteam komt elke twee weken een dagdeel bij elkaar. De bijeenkomsten lopen volgens een vaste structuur:

- Kennis nemen en implementeren van beleid.
- Vakinhoudelijke thema's en actuele vraagstukken adresseren
- Casuïstiek.

Het ondersteuningsteam ontmoet elkaar in een vaste ruimte. Deze ruimte is tevens de vaste werkplek voor de coördinator, orthopedagoog en gedragspecialist.

Hier is plek voor een orthotheek, waar scholen boeken en materialen kunnen lenen. Het beheer van de orthotheek wordt gedaan door een lid van het Ondersteuningsteam

9.2 Partners in de zorg

GGD – de jeugdgezondheidszorg op school

In de provincie Groningen wordt de jeugdgezondheidszorg voor kinderen van 0-19 jaar uitgevoerd door GGD Groningen. Tot de leeftijd van 4 jaar gaan ouders met hun kinderen daarvoor naar het consultatiebureau. Vanaf het vierde jaar komen de medewerkers van de Jeugdgezondheidszorg op de basisschool. De Jeugdgezondheidszorg doet het volgende tijdens de basisschoolperiode:

Spreekuur

De meeste ouders hebben wel eens vragen of twijfels over de groei en ontwikkeling van hun kind. Bijvoorbeeld: Mijn kind is veel kleiner dan klasgenootjes. Is dat normaal? Ik vind het lastig om grenzen te stellen voor mijn kind. Hoe kan ik dat verbeteren? Mijn kind kan moeilijk meekomen met sport. Kan ik daar wat aan doen? Eet mijn kind wel goed? Met al deze vragen kunt u terecht bij de Jeugdgezondheidszorg van GGD Groningen. Het maakt daarbij niet uit in welke groep uw kind zit.

De verpleegkundige houdt regelmatig spreekuur op school of het Centrum voor jeugd en gezin. Op school is bekend waar en wanneer dit spreekuur is.

Onderzoek van gehoor, gezichtsvermogen, lengte en gewicht.

Ouders van kinderen in groep 2 en 7 vullen een vragenlijst in en de kinderen worden (na instemming van ouders) onderzocht. Ouders kunnen een gesprek aanvragen.

Vaccinaties

Alle 9-jarige kinderen ontvangen een uitnodiging van de GGD voor de vaccinaties DTP en BMR. Ze worden gevaccineerd om te voorkomen dat ze besmettelijke ziektes als bof, mazelen of rode hond krijgen.

Alle 12-jarige meisjes ontvangen ook nog 2 keer een uitnodiging voor de HPV-vaccinatie. Deze vaccinatie is bedoeld om hen te beschermen tegen baarmoederhalskanker.

Informatie over gezondheid en opvoeding

Ook op de website van GGD Groningen is veel informatie te vinden over gezondheid en opvoeding. Bijvoorbeeld over zindelijkheid, de seksuele ontwikkeling, pesten of ruzies tussen kinderen. Kijk hiervoor op www.ggd.groningen.nl/jeugd-opvoeding. Ook hanteert de GGD verschillende protocollen, o.a. het protocol zeden zaken en maatschappelijke onrust

Casemanager Sociaal team Zuid

De casemanager probeert hulp te bieden in een vroegtijdig stadium aan school, ouder(s) en kind(eren) door:

- hulp te bieden aan ouder(s) bij opvoedingsvragen, om zodoende de leerprestaties en het gedrag (op school) en het welbevinden van het kind te verbeteren
- leerkrachten te ondersteunen en/of begeleiden
- met de school/leerkracht te verhelderen wat de oorzaak is van het probleem van het kind op school
- ouders te begeleiden naar gespecialiseerde hulpverlening
- te bemiddelen tussen school, de leerkracht en het gezin, waarbij het kind centraal staat

De school heeft een casemanager die aanspreekpunt is voor de school. Deze zal mogelijke betrokkenheid van het sociaal team rondom een gezin coördineren. De intern begeleider onderhoudt de contacten.

Sociale kaart

Tot slot beschikt de school nog over een ruim aanbod van hulpverleners en ketenpartners in de regio. Dit noemen wij de sociale kaart.

10 Afspraken en regels

Om met plezier met elkaar te kunnen samenwerken, zijn afspraken en regels nodig. Ook op onze school hebben we met elkaar afspraken gemaakt en regels opgesteld. Wij beschrijven onze afspraken, routines en regels in kwaliteitskaarten. Wij noemen dit de “Zo Zijn Onze Manieren –kaarten. (ZZOM).